

**'Mantelzorg,
onze zorg!'**

VIT Oost-Gelderland
voor informele zorg

Jaarverslag 2010

Colofon

Tekst en redactie

VIT Oost-Gelderland

Ontwerp en lay-out

Drukkerij Maarse bv

Drukwerk

Drukkerij Maarse bv

Foto's

Jurgen Pillen

Joost van Velsen

Roelof Pot

Erik Noteboom

VIT Oost-Gelderland

Voorwoord

Het uitbrengen van een jaarverslag is meestal een aanleiding voor een terugblik over het afgelopen jaar, in dit geval 2010. Mijn inleiding op deze plaats wil ik vooral benutten voor een blik op de tijd die voor ons ligt. Meer nog dan voorgaande jaren zal op mantelzorgers en zorgvrijwilligers een beroep worden gedaan. De tendens die zich aftekent, namelijk het verschuiven van formele zorg door professionals naar informele zorg, zal zich sterker doorzetten. Dit als gevolg van maatregelen van het vorige en het huidige kabinet. Het is een opdracht aan gemeenten om mantelzorg mogelijk te maken: een taak die verankerd is binnen prestatieveld 4 in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het is pijnlijk te moeten constateren dat VIT Oost-Gelderland juist nu geconfronteerd wordt met krimpende subsidies door de gemeentebesturen in ons werkgebied - soms beperkt, soms ernstig.

Ook in deze moeilijke periode blijven wij opkomen voor iedereen die zorgt voor een ander, als mantelzorger of vrijwilliger. Wij vinden het belangrijk dat mensen op hun eigen manier voor een ander kunnen zorgen en maatschappelijk actief kunnen blijven.

Omdat 80% van alle zorg thuis wordt gegeven door meer dan 3 miljoen mensen is goede belangenbehartiging en ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers nodig. Dáár zijn wij voor: 'Mantelzorg, onze zorg!' Natuurlijk doen we dat niet alleen en werken we nauw samen met collega-instellingen waarbij we streven optimaal samen te werken en waar mogelijk elkaar te versterken.

De inzet van bestuur en medewerkers blijft onverminderd gericht op de directe ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers. Ook de bij onze instelling aangesloten vrijwillige thuiszorgorganisaties kunnen op onze ondersteuning blijven rekenen. Daarnaast zullen we de gemeenten en Wmo-raden behulpzaam zijn bij het actualiseren van de meerjarenbeleidsplannen gericht op het faciliteren van informele zorg.

Ben Rikhof
directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord

VIT Oost-Gelderland: de organisatie

Doelstelling	6
Missie	6
Opdrachtgevers	7
Toekomstvisie	7

VIT Oost-Gelderland: diensten in 2010

INFORMATIE

• Herkenning en erkenning mantelzorg	9
• Belangenbehartiging	9
• Signalering behoeften en knelpunten mantelzorgers	10
• Helpdesk	10
• Netwerkontwikkeling	11
• Informatie, advies en ondersteuning	11
• Kenniscentrum	12
- E-Nieuwsbrief	12
- Nieuwsbrief	12
- Infocentrum	12

Bijzondere activiteiten ter ondersteuning van deze producten	12
Vooruitblik 2011	13

ADVIES EN BEGELEIDING

• Ondersteuning specifieke groepen mantelzorgers en mantelzorgers in complexe situaties	14
• Huisbezoek	14
• Spreekuur	14
Vooruitblik 2011	14

EMOTIONELE STEUN

• Lotgenotencontact	15
- alle mantelzorgers	15
- jonge mantelzorgers (jmzers)	16
- ouders van kinderen met een beperking	16
Vooruitblik 2011	16

EDUCATIE

• Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor mantelzorgers	17
• Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor vrijwilligers	18
Vooruitblik 2011	19

RESPIJTZORG

• Inzet vrijwilligers	20
• Ondersteuning zorgvrijwilligers	21
- werving en behoud vrijwilligers	21
- scholing vrijwilligers en coördinatoren en thematische ondersteuning aan besturen	21
- promotie van de vrijwillige thuiszorgorganisaties	21
- netwerkontwikkeling ter bevordering van samenhang en samenwerking, lokaal en regionaal	21
- advisering en begeleiding in het proces van beleidsontwikkeling en professionalisering	21
- beheer en onderhoud website	21
- financiën	21

Bijzondere activiteiten ter ondersteuning van het product ondersteuning zorgvrijwilligers	22
• Coördinatiepunt respijtzorg	23
• Respijttarrangementen	23

Bijzondere activiteiten ter ondersteuning van het product respijttarrangementen	24
Vooruitblik 2011	24

FINANCIËLE TEGEMOETKOMING

- Mantelzorgmakelaar 25
- Vooruitblik 2011 25

Projecten in 2010

- Kennis/Kunde 26
- Ouders-Helpen-Ouders 26
- Arbeidsmarkttoeleiding 27
- Ondersteuningsbehoefte allochtone mantelzorgers in Winterswijk 28
- JMZ 'Bij de les blijven' 28
- Respijtzorg 29
- GOIZ: 'De Handen inéén' 29
- Ondersteuning allochtone mantelzorgers Oude IJsselstreek 30
- Mantelzorgers in Doesburg 30

Tot slot

BIJLAGEN

1. Overzicht vrijwillige thuiszorgorganisaties 32
2. Samenstelling Bestuur VIT Oost-Gelderland 33
3. Directie en medewerkers VIT Oost-Gelderland 35

VIT Oost-Gelderland: de organisatie

Doelstelling

VIT Oost-Gelderland staat voor een continu aanbod van herkenning, erkenning, ondersteuning en verhogen van de kwaliteit van de vrijwillige intensieve thuiszorg en mantelzorg in Oost-Gelderland.

Missie

VIT Oost-Gelderland wil op lokaal en regionaal niveau dé ondersteuningsorganisatie zijn voor mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg.

Vanuit die positie wil zij bijdragen aan de groei en ontwikkeling van de vrijwillige thuiszorgorganisaties zodat zij kunnen anticiperen op de veranderende maatschappij. Zij doet dit door voorwaarden te scheppen, belangen te behartigen, te faciliteren en te innoveren.

Aan mantelzorgers wil zij een ondersteuningsaanbod op maat bieden en daarmee bewerkstelligen dat zij een volwaardige plaats in de maatschappij kunnen (blijven) innemen.

Als onafhankelijke partij wil VIT in de regio een belangrijke adviserende en coördinerende rol vervullen ten behoeve van mantelzorgers, vrijwilligers, professionals en overheden. Zij stelt hiervoor vanuit het kennis- en innovatiecentrum haar specifieke deskundigheid ter beschikking.

Opdrachtgevers

De landelijke overheid heeft de gemeenten met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) opdracht gegeven ondersteuning te bieden aan de informele zorg, geformuleerd in prestatieveld 4 'mantelzorg en vrijwilligers'. De gemeenten in Oost-Gelderland hebben VIT Oost-Gelderland opdracht gegeven dit uit te voeren.

Vanuit haar doelstelling voert VIT deze ondersteuning regionaal en lokaal uit in de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Regionale ondersteuning biedt zij in de gemeenten Doetinchem, Lochem en Montferland. VIT biedt deze ondersteuning in de vorm van diensten aan. De gemeenten bepalen in overleg met VIT welke diensten zij afnemen.

Daarnaast initieert en voert zij aan de informele zorg gerelateerde projecten uit. Opdrachtgevers kunnen gemeenten, provincie, maar ook andere (zorg)organisaties zijn.

Toekomstvisie

Het aantal mantelzorgers zal in de toekomst alleen maar stijgen. De stijging van het aantal zorgvragers is echter nog groter. In Oost-Gelderland is sprake van een sterkere vergrijzing van de bevolking dan in de rest van Nederland, terwijl het aantal mantelzorgers in de leeftijd tot 65 jaar afneemt. Als gevolg hiervan wordt de druk op mantelzorgers groter en specifiek de druk op oudere kwetsbare mantelzorgers.

Daarnaast vragen specifieke groepen mantelzorgers extra aandacht, zoals jonge mantelzorgers, allochtone en werkende mantelzorgers. Zij hebben andere ondersteuningsbehoeften.

De stijging van het aantal mantelzorgers zorgt ook voor een grotere vraag naar zorgvrijwilligers die de zorg van hen af en toe over kunnen nemen.

Ook worden de hulpvragen complexer. De verwachting is echter dat het aanbod van vrijwilligers zal afnemen. Dit heeft te maken met het doorwerken tot hogere leeftijd en de grotere deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt.

Deze ontwikkelingen vragen om meer ondersteuning aan mantelzorgers. Belangrijk aandachtspunt is herkenning en erkenning om vooral de ondersteuning preventief te kunnen bieden en te voorkomen dat de mantelzorgers overbelast raken.

De vrijwillige thuiszorgorganisaties vragen om ondersteuning in werving van zorgvrijwilligers. Daarnaast is scholing van de vrijwilligers van groot belang aangezien de vrijwilligers in steeds meer complexe zorgsituaties terecht komen.

VIT Oost-Gelderland heeft de kennis in huis. Echter het baart zorgen dat gemeenten steeds meer korten op de Wmo-budgetten en dus ook op onze subsidie. Dit staat haaks op het gegeven dat van burgers, dus ook van mantelzorgers verwacht wordt dat zij steeds meer zelf verantwoordelijkheid dragen. Afname van mantelzorgondersteuning geeft meer overbelaste mantelzorgers en kost alleen maar meer geld. Een lastig dilemma....

N.B. Een uitgebreide toekomstvisie van VIT staat in een tweetal nota's beschreven:

- Visienota intensieve vrijwilligerszorg VIT Oost-Gelderland, november 2010.
- Visie op mantelzorg in Oost-Gelderland 2010-2015.

VIT Oost-Gelderland: diensten in 2010

VIT heeft haar dienstverlening in producten beschreven. Leidraad hiervoor vormt de nota 'Basisfuncties vrijwilligerswerk en mantelzorg' opgesteld door het Ministerie van VWS als handreiking voor gemeenten bij het ontwikkelen van beleid op prestatievelid 4 van de Wmo.

Aan de hand van de basisfuncties worden de activiteiten van VIT, uitgedrukt in producten, hieronder beschreven. Dit jaar heeft VIT voor de registratie van haar activiteiten het WWA systeem in gebruik genomen. Dit systeem is specifiek ontwikkeld voor de welzijnssector en is gecertificeerd door Deloitte. De cijfers die u in dit verslag aantreft zijn hieruit gegeneerd.

Sommige diensten zijn onderzocht op klanttevredenheid. De resultaten hiervan kunt u in dit verslag lezen.

INFORMATIE

Informatie kan zich direct op de individuele mantelzorg richter, maar heeft ook een meer algemene en indirecte functie. Informatie aan een breed publiek over mantelzorg en mantelzorgondersteuning draagt bij aan bewust-

wording over, (h)erkenning van mantelzorg en het belang van ondersteuning daarbij. Informatie over alle andere basisfuncties is essentieel. Het is van belang de informatie op diverse manieren aan te bieden, aansluitend bij verschillende situaties en behoeften. Dit doen we mede vanuit ons Kenniscentrum waarin de informatievoorziening over de informele zorg afgestemd is op meerdere doelgroepen.

Onze producten:

- Herkenning en erkenning mantelzorg
- Belangenbehartiging
- Signalering behoeften en knelpunten mantelzorgers
- Helpdesk
- Netwerkontwikkeling
- Informatie, advies en ondersteuning
- Kenniscentrum
 - E-Nieuwsbrief
 - Nieuwsbrief
 - Infocentrum

Hier volgt de beschrijving van deze producten.

Herkenning en erkenning mantelzorg

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor mantelzorgondersteuning is herkenning en erkenning. Publiciteit en voorlichting aan een breed publiek lopen dan ook als een rode draad door alle ondersteuningsactiviteiten heen.

Doel hiervan:

- Het brede publiek is bekend met het begrip mantelzorg, herkent mantelzorgers, heeft oog voor de daarmee samenhangende problematiek en weet dat er ondersteuning beschikbaar is.
- De mantelzorgers herkennen zichzelf en melden zich bij het Steunpunt MantelZorg. Zij voelen zich uitgenodigd en gestimuleerd om gebruik te maken van de diensten en producten van het Steunpunt MantelZorg.
- Mantelzorgers krijgen een plek in de keten van zorg en ketenpartners kunnen mantelzorgers adequaat informeren, ondersteunen en zo nodig doorverwijzen.

Dit is een continu proces waarbij gebruik gemaakt wordt van diverse middelen. Via kranten en huis-aan-huisbladen worden persberichten verspreid over mantelzorg en activiteiten voor mantelzorgers. Tevens worden posters en flyers verzonden naar relevante organisaties en openbare instellingen. Daarnaast worden presentaties gegeven bij instellingen en organisaties en neemt VIT deel aan informatiemarkten en beurzen.

Belangenbehartiging

De mantelzorgconsulent ondersteunt, begeleidt en stimuleert de mantelzorg bij het behartigen van de persoonlijke belangen. Daarmee kunnen zij beter aanspraak maken op producten en diensten van diverse instanties. De bevindingen en resultaten worden bewaakt door de mantelzorgconsulent.

De belangen van mantelzorgers in het algemeen worden behartigd tijdens lokale en regionale bijeenkomsten met gemeenten en binnen netwerken.

Herkenning en erkenning mantelzorg 2010

▪ Aantal nieuw ingeschreven mantelzorgers	571
▪ Aantal presentaties en bijeenkomsten	154
▪ Totaal aantal bezoekers presentaties/bijeenkomsten	1670
<i>Ingezette PR-middelen:</i>	
▪ Aantallen folders/ flyers/ nieuwsbrief	44543
▪ Aantallen persberichten/advertenties/interviews/markten	1011
▪ Aantal bezoekers website VIT	9385

Signalering behoeften en knelpunten mantelzorgers

In de contacten met mantelzorgers, groepsgewijs of individueel, constateren de mantelzorgconsulenten veranderende behoeften en knelpunten. VIT brengt organisaties en instanties die hierop invloed hebben hiervan op de hoogte.

Enkele belangrijke signalen zijn:

- Mantelzorgers willen eerder op de hoogte zijn van ondersteuningsmogelijkheden. Doorverwijzing door huisarts en andere professionele zorgverleners kan beter.
- Papier- en regelwerk wordt als zeer belastend ervaren.
- Mantelzorgers willen af en toe 'respijt', d.w.z. vrijaf van de zorg.
- De financiële mogelijkheden van mantelzorgers zijn over het algemeen beperkt.
- Huisbezoeken en begeleiding door een consulent in het mantelzorgtraject zijn zeer gewenst.
- Contacten met andere mantelzorgers zijn waardevol.

Helpdesk

Mantelzorgers krijgen telefonisch of via e-mail antwoorden op, veelal eenvoudige, vragen. Vaak is er sprake van een isolement of van emotionele uitputting zonder voldoende steun in de naaste omgeving. Ze krijgen informatie, advies en tips of worden doorverwezen naar andere instanties. Bij complexere vraagstukken volgt vaak een huisbezoek.

In 2010 wordt de helpdesk ruim 5000 keer benaderd voor informatie.

Marjan Roerdinkveldboom, mantelzorgconsulent VIT

"Ik vind contacten met andere organisaties heel belangrijk. Ik zorg ervoor dat zij mij kennen en weten welke ondersteuning wij mantelzorgers kunnen bieden. Soms is het een individueel contact, maar ik geef ook wel presentaties voor bijvoorbeeld een team van wijkverpleegkundigen. De professionals in de zorg komen bij de cliënt thuis namelijk altijd de mantelzorg tegen. Zij kunnen hen weer wijzen op onze dienstverlening. Het is heel belangrijk dat ze op de hoogte zijn van wat ik doe. Ook ben ik actief binnen een aantal ketens in de zorg. Zorgen dat relevante organisaties je kennen en weten te vinden, dat vind ik belangrijk!"

Netwerkontwikkeling

VIT Oost-Gelderland onderhoudt contacten met organisaties die te maken hebben met mantelzorgers. Zij heeft zitting in diverse zorgketens, maar heeft ook regelmatig individueel contact met zorgprofessionals. Daarnaast worden diverse organisaties schriftelijk geïnformeerd over de dienstverlening en activiteiten van VIT.

Doel hiervan is de onderlinge afstemming van beleid, diensten en producten. Daarnaast is samenwerking een belangrijk doel van netwerkontwikkeling. Tevens wil VIT andere organisaties goed informeren over haar dienstverlening.

Samenwerkingspartners:

Zorginstellingen: Attent, Azora, Careaz, De Lichtenvoorde, GGNet, Karakter, Livio, MEE Oost-Gelderland, Markenheem, Sensire, Siza, St. Marga Klompé, Zozijn. Stichtingen Welzijn, vrijwillige thuiszorgorganisaties, Handen in Huis, Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg, zorgloketten/Wmoloketten.

Netwerken palliatieve zorg, Achterhoek Initiatief Ketenzorg, ketens dementie en CVA.

Contacten met:

Dagopvang, gehandicaptenzorg, GGD, huisartsen, Integraal Kankercentrum Noord Oost, jeugdzorg, logeerhuizen, maatschappelijk werk, speciaal onderwijs, patiëntenverenigingen, ouderenwerkers, Wmo-raden, zorgboerderijen, zorghotels en ziekenhuizen.

Informatievoorziening:

Apotheken, bibliotheken, fysiotherapeuten, jeugd- en jongerenorganisaties, kerkelijke instanties, ontmoetingscentra, ouderenbonden, vrouwenorganisaties, vrijwilligerscentrales.

Informatie, advies en ondersteuning

VIT Oost-Gelderland kent een drietal groepen waaraan zij vanuit haar kenniscentrum informatie, advies en ondersteuning geeft:

- Medewerkers van lokale steunpunten mantelzorg, in de plaatsen waar VIT zelf geen steunpunten heeft.
- Medewerkers van Zorg- of Wmo-loketten*
- Wmo-raadsleden

Deze werkzaamheden vinden zowel individueel als groepsgewijs plaats. Individueel door onze mantelzorgconsulenten. Daarnaast wordt jaarlijks een aantal bijeenkomsten georganiseerd voor deze groepen.

*Onder de medewerkers van de gemeentelijke loketten wordt een tevredenheidsonderzoek gedaan, met daarin vragen over de informatievoorziening vanuit VIT, contact en afhandeling van vragen door mantelzorgconsulent, én over de jaarlijkse bijeenkomst.

De uitkomsten:

Zeer tevreden	28 %
Tevreden	66 %
Matig tevreden	6 %

Kenniscentrum

In de loop der jaren heeft VIT veel kennis en expertise opgedaan over de informele zorg. In bovenstaande producten is deze kennis van groot belang. Wij willen deze kennis in het belang van mantelzorgers en vrijwilligers delen met andere belanghebbenden. Daarvoor worden de volgende middelen gebruikt:

- **E-Nieuwsbrief** - Met de E-Nieuwsbrief verschaffen we professionals en beleidsmakers informatie over actuele ontwikkelingen binnen de informele zorg. Onder de abonnees bevinden zich echter ook geïnteresseerde mantelzorgers en vrijwilligers.
De E-Nieuwsbrief wordt in oktober voor het eerst uitgegeven en verschijnt vervolgens maandelijks. De E-Nieuwsbrief telt 573 abonnees.
- **Nieuwsbrief** - De Nieuwsbrief wordt 4x per jaar uitgegeven. Doelgroepen zijn het brede publiek, mantelzorgers en vrijwilligers. Verspreiding vindt dan ook plaats via openbare gelegenheden en gerichte adressering.
De Nieuwsbrief kent een oplage van 4500.
- **Infocentrum** - Het infocentrum van VIT maakt informatie en documentatie over de informele zorg toegankelijk voor mantelzorgers, vrijwilligers, professionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden. De informatie is verzameld in een database op de vernieuwde website. Hierin zijn opgenomen zowel boeken, brochures, folders, als nota's en rapporten op het gebied van mantelzorg en vrijwillige thuiszorg. Bij elke titel is aangegeven waar het item verkrijgbaar is.
Eind 2010 bevat het infocentrum 190 items.

Bijzondere activiteiten ter ondersteuning van deze producten

- Jongin Bronckhorst -

De gemeente Bronckhorst lanceert de website www.jonginbronckhorst.nl. VIT zorgt voor informatie over en voor jonge mantelzorgers. Eén van de jonge mantelzorgers die ondersteund worden door VIT, wordt redactielid van de website.

- Europese Dag van de Beroerte -

Op dinsdag 11 mei wordt in Lievelede bij Erve Kots een ontmoetingsdag voor CVA-getroffenen en hun naasten gehouden in het kader van de Europese Dag van de Beroerte. Vanuit het CVA-netwerk waar VIT deel van uit maakt wordt deze dag in Oost-Gelderland georganiseerd. VIT is dit jaar de kartrekker voor de bijeenkomst die als centraal thema heeft: 'Een CVA; hoe nu verder'. VIT mantelzorgconsulent en adviseur vrijwillige thuiszorg brengen hier het onderwerp mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuiszorg onder de aandacht.

- Columns en artikelen -

Om mantelzorg goed onder de aandacht te brengen verzorgt VIT columns over mantelzorg in huis-aan-huisbladen in diverse gemeenten. De mantelzorgconsulent vertelt daarin over haar dagelijks werk: de ondersteuning van mantelzorgers. Daarnaast schrijft VIT artikelen over diverse ondersteuningsmogelijkheden, die in de huis-aan-huisbladen in een aantal gemeenten verschijnen.

- Dag van de Mantelzorg -

Op de landelijke 'Dag van de Mantelzorg' 10 november, organiseert VIT Oost-Gelderland activiteiten, soms samen met verwante organisaties. Steeds met de bedoeling om de mantelzorgers in het zonnetje te zetten en waardering te tonen voor de zorg die ze geven. Gastvrouwen zijn de mantelzorgconsulenten van VIT. Door middel van een toespraakje of door het lezen van een gedicht tonen ze hun waardering voor de inzet van de mantelzorgers. Vervolgens krijgen bezoekers, een lunch, een high tea of een hapje en drankje aangeboden met wat muzikaal of ander entertainment.

Zo'n 360 mantelzorgers bezoeken de viering van deze dag in hun gemeente.

- Vernieuwde website -

Naast uitbreiding van de website met het infocentrum, wordt deze ook vernieuwd en uitgerust met de nieuwste voorzieningen op het gebied van websitetehnologie. Het krijgt een moderne uitstraling én wordt gebruiksvriendelijker, waardoor de bezoeker eenvoudig de weg vindt naar de juiste informatie. Hierbij worden bezoekers ook doorgelinkt naar sites van andere instellingen. Het informatie- en ondersteuningsaanbod met betrekking tot mantelzorg, vrijwillige thuiszorg en scholing is een belangrijk onderdeel van de site. Onder actueel staat het laatste nieuws én een agenda met een overzicht van alle activiteiten van VIT.

Vooruitblik 2011

Informatievoorziening vormt de basis voor de dienstverlening van VIT en behoeft voortdurend aandacht. Mantelzorgers geven het signaal dat zij eerder weet willen hebben van mantelzorgondersteuning. Voor 2011 betekent dit voor de organisatie veel aandacht voor PR. Intensieve communicatie naar én met de buitenwereld om het begrip mantelzorg en de mantelzorgondersteuning bij zowel mantelzorgers, professionals als het algemene publiek bekend te maken.

ADVIES EN BEGELEIDING*

Onze producten:

- Ondersteuning specifieke groepen mantelzorgers en mantelzorgers in complexe situaties.
- Huisbezoek
- Spreekuur

Hier volgt een beschrijving van deze producten.

Ondersteuning specifieke groepen mantelzorgers en mantelzorgers in complexe situaties

Sommige groepen mantelzorgers vragen om specifieke ondersteuning. Het gaat dan om jonge mantelzorgers, GGZ-mantelzorgers, allochtone mantelzorgers en werkende mantelzorgers.

Sommige mantelzorgers zitten in een dermate complexe situatie dat ondersteuning op maat gewenst is.

In beide gevallen is bepaalde deskundigheid gewenst. Iedere mantelzorgconsulent beschikt daarom over kennis op een specifiek terrein.

Huisbezoek

Een huisbezoek van de mantelzorgconsulent volgt meestal na een telefonisch contact van de mantelzorgers met de helpdesk van VIT. Wanneer uit dit gesprek blijkt dat de problematiek complex is of de mantelzorgers bijzondere ondersteuning behoeft, dan gaat de consulent op huisbezoek. Tijdens dit huisbezoek bekijkt de consulent de situatie samen met de mantelzorgers. Brengt de problematiek in kaart, kijkt welke oplossingen er zijn, informeert over ondersteuningsmogelijkheden of verwijst door naar andere instanties.

Spreekuur

De mantelzorgconsulent houdt regelmatig een spreekuur in de gemeente op een goed bereikbare plek in de gemeente. Zonder afspraak kunnen mantelzorgers binnenlopen met hun vragen. De consulent geeft informatie en kort advies, indien nodig volgt een huisbezoek.

In de gemeenten Aalten, Berkelland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk worden dergelijke spreekuren gehouden, vaak bij het Wmo- of zorgloket.

*In dit jaar worden 268 huisbezoeken afgelegd.
In bovengenoemde gemeenten bezoeken 36 mantelzorgers het spreekuur.*

* Mantelzorgers wordt gevraagd naar hun tevredenheid over de algehele mantelzorgondersteuning en daarvoor een cijfer te geven.

In dit onderzoek worden vragen gesteld over de daadwerkelijke ondersteuning, de klantbenadering, behandelingstermijn vraag, deskundigheid consulenten.

Zeer tevreden 63 %

Tevreden 35 %

Matig tevreden 2 %

De mantelzorgondersteuning van VIT scoort gemiddeld een 8,6.

Vooruitblik 2011

De vraag van mantelzorgers om advies en begeleiding neemt toe. Eenmalig een huisbezoek afleggen blijkt regelmatig niet voldoende. Mantelzorgers geven aan langere begeleidingstrajecten te willen. In 2011 zal gekeken worden hoe met dezelfde middelen toch aan deze behoeften tegemoet gekomen kan worden. Hierbij valt te denken aan regelmatig telefonisch contact of meer informatie bieden via de website. Verder zullen bepaalde producten afgestemd worden op specifieke doelgroepen. Hierbij valt te denken aan een respijttarangement voor GGZ-mantelzorgers, of lotgenotencontact voor allochtone mantelzorgers.

EMOTIONELE STEUN

Ons product:

- Lotgenotencontact
 - alle mantelzorgers
 - jonge mantelzorgers (jmzers)
 - ouders van kinderen met een beperking

Lotgenotencontact

Naast emotionele steun die de mantelzorgconsulent individueel biedt aan de mantelzorger, geven mantelzorgers ook emotionele steun aan elkaar.

Dit gebeurt tijdens bijeenkomsten met lotgenoten. Behalve bijeenkomsten voor alle mantelzorgers worden ook bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen georganiseerd.

Activiteiten voor alle mantelzorgers in de mantelzorgsalon*

In de mantelzorgsalon zijn alle (volwassen) mantelzorgers welkom. De bijeenkomsten staan in het teken van ontmoeting, ondersteuning en ontspanning. Dit houdt in dat hier themabijeenkomsten plaatsvinden, maar ook ontspanningsactiviteiten; met altijd voldoende ruimte voor informele gesprekken tussen mantelzorgers onderling. Mantelzorgers geven aan zich door deze gesprekken gesteund te voelen. Een werkgroep, met daarin vertegenwoordigers van verwante organisaties, bepaalt de programmering. VIT heeft mantelzorgsalons in de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Een greep uit de thema's die aan de orde komen:

- gedragsverandering na ziekte
- mantelzorgondersteuning- vrijwillige thuiszorg
- de gevolgen van een beroerte
- dienstverlening Zorgloket
- financiële tegemoetkomingen
- dienstverlening van de apotheek
- testament en nalatenschap
- dementie etc.

In 2010 ontvangen de mantelzorgconsulenten in hun rol als gastvrouw, hier 1932 mantelzorgers, tijdens 76 bijeenkomsten in 6 bovengenoemde gemeenten.

* Onder de bezoekers van de mantelzorgsalons wordt een tevredenheidsonderzoek gehouden. In dit onderzoek worden vragen gesteld over organisatie, inhoud, docent en toepasbaarheid in de praktijk. De resultaten:

Zeer tevreden	50 %
Tevreden	49 %
Matig tevreden	1 %

Het lotgenotencontact scoort gemiddeld een waardering van 8,3.

In toelichtingen die mantelzorgers hierbij geven komt naar voren dat zowel het informatieve karakter én de ontspanning gewaardeerd worden. Ook het contact met, en de steun van, lotgenoten is waardevol.

Ria Bouwmeister, mantelzorger

“Ik zorg sinds 1½ jaar voor mijn man. Hij kreeg toen een hartinfarct en moet het nu rustig aan doen. Daarnaast zorgt mijn man ook voor mij, want ik heb longproblemen. Samen redden we het, ook omdat onze kinderen bijspringen.

Ik ga als het even kan elke maand naar de mantelzorgsalon. Soms alleen, soms samen met mijn man. Het programma is afwisselend. Soms is er een leuke activiteit, de andere keer krijg je nuttige informatie. En het is plezierig om andere mantelzorgers te ontmoeten. Verder zijn de gesprekken met de mantelzorgconsulent, de gastvrouw, ook prettig.”

Activiteiten voor jonge mantelzorgers (jmzers)

Voor jonge mantelzorgers worden regionale ontmoetingsbijeenkomsten georganiseerd, in samenwerking met het Steunpunt Mantelzorg van IJsselkring Doetinchem. Bij deze bijeenkomsten staat ontspanning voorop. Op deze manier worden jonge mantelzorgers in een ontspannen sfeer met elkaar in contact gebracht. In een informele setting blijken zij makkelijker ervaringen uit te wisselen. Zij maken hun problemen makkelijker bespreekbaar en vinden steun bij elkaar. Zij kunnen elkaar helpen bij het zoeken naar oplossingen en door de consultants mantelzorg worden ze opgevangen en geholpen.

Activiteiten zijn o.a. beeldhouwen, drama, klootschieten, barbecue etc.

Zie verder project JMZ 'Bij de les blijven' op blz. 28.

Activiteiten voor ouders

Ouders van kinderen met een beperking hebben grote behoefte aan informatie en laagdrempelig contact met lotgenoten met als belangrijk doel het uitwisselen van ervaringen. Voor hen worden regionale themabijeenkomsten georganiseerd afgestemd op hun specifieke problematiek. VIT werkt hierin samen met MEE Oost-Gelderland in het project Ouders-Helpen-Ouders. Dit project wordt beschreven op blz. 26.

Vooruitblik 2011

In 2011 wordt gekeken naar andersoortige bijeenkomsten in de mantelzorgsalon die wat minder voorbereiding en inzet van de mantelzorgconsulent vergen. Te denken valt aan inloopbijeenkomsten en koffie-ochtenden. Daarnaast wordt gekeken hoe aan de grote informatiebehoefte voldaan kan worden door regionale themabijeenkomsten aan te bieden met name gericht op informatieoverdracht.

Het project voor jonge mantelzorgers gaat door in 2011. Publiciteit zal ook gaan plaatsvinden via sociale media als hyves. Verder wil VIT de jonge mantelzorgers zelf in gaan schakelen om andere jonge mantelzorgers te attenderen op mantelzorgondersteuning.

De activiteiten vanuit het project Ouders-Helpen-Ouders zullen zoveel mogelijk worden voortgezet in samenwerking met MEE Oost-Gelderland en de ouders zelf.

EDUCATIE*

Onze producten:

- Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor mantelzorgers
- Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor vrijwilligers

Het VIT Scholingsinstituut informele zorg verzorgt cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor mantelzorgers en vrijwilligers. Ook voor externe opdrachtgevers, als gemeenten en zorginstellingen verzorgt ze cursussen op maat voor vrijwilligers en mantelzorgers.

Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor mantelzorgers

Cursussen en trainingen voor mantelzorgers hebben als doel de mantelzorgster steun te bieden bij de zorgtaak, door hen inzicht te geven in hun situatie en handvatten te bieden om hiermee om te gaan. Behalve de kennis en informatie die zij opdoen, leren ze van elkaar door ervaringen uit te wisselen. Dit alles zorgt ervoor dat zij hun, vaak zware, zorgtaak beter vol kunnen houden. Ex-mantelzorgers worden nazorg geboden in de vorm van informele bijeenkomsten, de zogenaamde koffie-ochtenden. Het contact met andere ex-mantelzorgers en de steun van de mantelzorgconsulent vermindert het isolement en het gevoel van eenzaamheid.

Scholing mantelzorgers 2010			
Cursus	Aantal cursussen	Aantal deelnemers per cursus	Totaal aantal deelnemers
Computercursus - 4 modules:	2	12	24
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Omgaan met de computer ▪ Basisbegrippen en -vaardigheden van Word ▪ E-mailen en internetten ▪ Terugkomdag 			
Koffieochtend voor ex-mantelzorgers	4	12	48
Zorg de baas - 5 modules:	2	8	16
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zeven vragen: hoe houd je het vol ▪ Gevoelens doen er toe ▪ Voorkomen van overbelasting ▪ Vormen van hulp ▪ Terugkomdag 			
Workshop Levensboek maken	2	11	22
		Totaal	110

Cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor vrijwilligers

Ter voorbereiding van het werk kunnen vrijwilligers van de aangesloten vrijwillige thuiszorgorganisaties de Basiscursus volgen, waarin basiskennis wordt aangeboden die nodig is om het vrijwilligerswerk goed te kunnen oppakken. Daarnaast worden er diverse themabijeenkomsten en workshops aangeboden. Door continuïteit in het scholingsaanbod voor vrijwilligers blijft de kwaliteit van het werk van vrijwilligers gewaarborgd. Daarnaast kan scholing voor de vrijwilliger een opstap zijn naar het volgen van een opleiding in de zorg en vervolgens naar betaald werk.

In het aanbod zijn tevens cursussen en trainingen opgenomen voor andere zorgvrijwilligers zoals vrijwilligers, werkzaam in een verpleeghuis of woon- en zorgcentrum, vrijwillige ouderadviseurs etc.

Scholing vrijwilligers 2010			
Cursus	Aantal cursussen	Aantal deelnemers per cursus	Totaal aantal deelnemers
Basiscursus - 9 modules:	2	16	32
<ul style="list-style-type: none"> • Chronische ziekten • Praktische vaardigheden • Dementie • Gespreksvoering met dementerenden • Veel voorkomende handicaps • Autisme • Omgaan met autisme; ADHD en PDD-NOS • Veel voorkomende psychiatrische aandoeningen • Communicatie en gespreksvoering 			
Computercursus - 4 modules:	2	12	24
<ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met de computer • Basisbegrippen en -vaardigheden van Word • E-mailen en internetten • Terugkomdag 			
Thema: Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)	4	35	140
Thema: Hersenletsel en de gevolgen	2	40	80
Thema: Workshop, eten en drinken	1	15	15
Workshop Levensboek maken	2	11	22
Externe opdrachtgevers	Aantal cursussen	Aantal deelnemers per cursus	Totaal aantal deelnemers
Basiscursus vrijwilligers SZMK Winterswijk	2	12	24
Basistraining vrijwilligers Markenheem	4	17	68
Thema: Alcohol- en medicijngebruik	1	77	77
Training vrijwilligers SZMK Groenlo	3	40	120
Vrijwilligers Careaz Antoniushove (kleinsch. wonen)	1	12	12
• 4 modules			
Vrijwilligers DOS Dr. Jenny - 3 modules:	1	15	15
<ul style="list-style-type: none"> • Vrijwilligers werk en gespreksvoering • Psychische stoornissen • Bespreking praktijksituaties 			
Vrijwilligers Gudula en De Polbeek - 1 module:	6	17	102
• Inzicht in de PG problematiek			
Vrijwilligers SZMK Beth San / St. Bernardus	6	17	102
		Totaal	833

Na elke cursus of themabijeenkomst krijgen deelnemers een evaluatieformulier.

Hierin worden vragen gesteld over de organisatie, inhoud en begeleiding.

Hieronder de resultaten:

Zeer tevreden 39 %

Tevreden 56 %

Matig tevreden 4 %

Ontevreden 1 %

Scholing scoort gemiddeld een 8.2.

Vooruitblik 2011

Scholing voor mantelzorgers en vrijwilligers wordt steeds belangrijker. Mantelzorgers worden steeds zwaarder belast. Trainingen moeten gericht worden op het welbevinden van zowel de zorgvrager als de mantelzorger zelf, maar ook op praktische ondersteuning.

De vrijwilliger komt steeds vaker in complexe situaties terecht en moet daar goed op voorbereid worden om te voorkomen dat de vrijwilliger afhaakt. Scholing in communicatieve vaardigheden en specifieke ziektebeelden maakt dat de vrijwilliger beter is toegerust voor zijn taak. Het bieden van scholing en gerichte begeleiding speelt daarnaast ook een rol bij de beslissing van iemand om vrijwilliger te worden en is tevens een bindende factor voor de huidige vrijwilliger.

Hermi Jansen, vrijwilliger bij de St. V.O.T. Doetinchem e.o. en bij Oppas Service Oude IJsselstreek:

"Ik volg elk jaar minimaal één workshop en neem altijd deel aan de themabijeenkomsten. Het aanbod vanuit VIT is altijd leerzaam en praktisch toe te passen. Dit jaar ben ik naar de themabijeenkomst over het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) geweest. Dat was heel interessant. Vooral het stukje achtergrondinformatie, over waarom dingen gaan zoals ze gaan, was leerzaam. Je weet nu ook over welke schijven een aanvraag om hulp gaat. Daarnaast heb ik ook de workshop 'levensboek' gedaan, niet alleen zinvol voor mij als vrijwilliger, maar ook privé. Mijn dochter heeft Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) en haar korte termijn geheugen werkt niet optimaal. We willen proberen of een 'levensboek' kan helpen herinneringen vast te houden".

RESPIJTZORG

Respijtzorg is het tijdelijk volledig overnemen van de zorgtaken van een mantelzorger; dit wordt ook wel vervangende zorg genoemd. Dit kan voor een enkele keer zijn, maar ook voor regelmatig terugkerende zorgovername. De opvang kan variëren van enkele uren per week tot vakantieopvang voor enkele weken. Respijtzorg kan zowel thuis als buitenshuis geboden worden.

Onze producten:

- Inzet vrijwilligers
- Ondersteuning zorgvrijwilligers
 - werving en behoud vrijwilligers
 - scholing vrijwilligers en coördinatoren en thematische ondersteuning aan besturen
 - promotie van de vrijwillige thuiszorgorganisaties
 - netwerkontwikkeling ter bevordering van samenhang en samenwerking, lokaal en regionaal

- advisering en begeleiding in het proces van beleidsontwikkeling en professionalisering
- beheer en onderhoud website
- financiën
- Coördinatiepunt respijtzorg
- Respijtarangementen

Hier volgt een beschrijving van deze producten.

Inzet vrijwilligers

De vrijwillige thuiszorgorganisaties zetten zorgvrijwilligers kort en langdurig in bij chronisch zieken, mensen met lichamelijke en verstandelijk beperkingen, hulpbehoevende ouderen die thuis wonen, kinderen met gedragsstoornissen, dementerenden en psychiatrische patiënten. De mantelzorger krijgt deze respijtzorg thuis. Er wordt door zorgvrijwilligers (aanvullende) ondersteuning gegeven naast de formele zorg, zodat de zorgtaak die vaak langdurig, intensief en zwaar is voor de mantelzorger, wordt verlicht. VIT verwijst door, bemiddelt en faciliteert de organisaties, zie onder 'ondersteuning zorgvrijwilligers' blz. 21.

Overzicht cliënten, hulpuren en vrijwilligers aangesloten organisaties.

Organisaties	Aantal cliënten		Aantal hulpuren		Aantal vrijwilligers	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Bezoek en Oppas Service (BOS) Lochem/Gorsseel	26	n.b.	735	n.b.	21	n.b.
Bezoek en Oppas Service (BOS) Vorden	34	47	1.121	1.256	17	19
Stichting Vrijwillige Oppas en Thuishulp (V.O.T.) Zutphen e.o.	50	51	2.315	1.507	45	42
Stichting Vrijwillige Zorgverlening Oost-Achterhoek	168	228	12.885	13.272	153	164
Bezoek en Oppas Service Ouderen (BOSO) Hengelo/Keijenborg	6	n.b.	311	n.b.	10	n.b.
Bezoek en Oppas Service (BOS) Steenderen	3	3	130	90	4	4
Oppasdienst Sravana Doetinchem	7	6	761	462	6	6
Oppasservice Senioren Montferland	38	15	n.b.	994	45	12
Nederlandse Patiënten Vereniging (NPV) Doetinchem/Vrijwillige Thuiszorg *	175	428	1.082	1.139	38	35
Oppasservice Senioren Oude IJsselstreek	62	58	6.000	4.800	26	24
Stichting Vrijwillige Oppas en Thuishulp (V.O.T.) Doetinchem e.o.	88	78	4.510	1.775	62	48
Stichting Noodhulp Zelhem *	155	130	n.b.	n.b.	141	137
TOTAAL	812	1.044	29.850	25.295	568	491

* Cijfers betreffen vrijwilligerswerk totale organisatie

Ondersteuning zorgvrijwilligers*

VIT biedt de vrijwillige thuiszorgorganisaties, de coördinatoren en haar vrijwilligers de volgende ondersteuning:

- **Werving en behoud van vrijwilligers**
VIT organiseert bijeenkomsten voor vrijwilligers voor binding en behoud. Als blijkt van waardering wordt jaarlijks de vrijwilligersverwendag georganiseerd, zie blz. 22 voor een beschrijving hiervan. Voor de organisaties worden door onze afdeling PR op verzoek persberichten gemaakt om vrijwilligers te werven, evenals posters en flyers.
- **Scholing van vrijwilligers, coördinatoren en thematische ondersteuning aan besturen van organisaties**
Het VIT Scholingsinstituut informele zorg verzorgt cursussen, trainingen en themabijeenkomsten voor vrijwilligers, coördinatoren en besturen. Meer informatie hierover vindt u op blz. 18.
- **Promotie van de vrijwillige thuiszorgorganisaties**
Tijdens presentaties over mantelzorg komt ook steeds het werk van de zorgvrijwilliger aan de orde. VIT vertegenwoordigt de aangesloten organisaties op beurzen en markten. Daarnaast worden persberichten, posters en flyers gemaakt ter promotie van de organisaties. Overigens wordt het werk van de organisaties standaard meegenomen bij alle informatie over mantelzorgondersteuning. De website www.tijdvoorons.nl wordt door ons beheerd en dient ter promotie en tevens als wervingsinstrument voor vrijwilligers.
- **Netwerkontwikkeling ter bevordering van samenhang en samenwerking, lokaal en regionaal**
Een paar keer per jaar organiseert VIT voor de coördinatoren contactgroepbijeenkomsten.

Het doel is informatie uitwisseling tussen de coördinatoren onderling en de aangesloten organisaties te faciliteren bij de aanpak van problemen.

- **Advisering en begeleiding in het proces van beleidsontwikkeling en professionalisering**
VIT voorziet de aangesloten organisaties van relevante informatie over actuele ontwikkelingen middels de Nieuwsbrief en de E-Nieuwsbrief. Jaarlijks wordt een bijeenkomst gehouden voor alle besturen van de organisaties waarbij actuele thema's aan de orde komen. Hier kunnen besturen ook onderling van gedachten wisselen en hun wensen en behoeften kenbaar maken. Een aantal organisaties maakt gebruik van ons registratiesysteem, het BIZ-systeem. Hierbij fungeren wij als helpdesk.
- **Beheer en onderhoud website**
Wij beheren de regionale website www.tijdvoorons.nl. Deze dient als portal naar de afzonderlijke websites van de vrijwillige thuiszorgorganisaties. Voor het beheer en onderhoud van deze sites is VIT ook de helpdesk.
De website www.tijdvoorons.nl wordt in 2010 bekeken door 2845 unieke bezoekers.
- **Financiën**
Indien gewenst verzorgt VIT voor de vrijwillige thuiszorgorganisaties subsidieaanvragen.

*De vrijwillige thuiszorgorganisaties worden gevraagd naar hun mening over dit product.

Hierbij worden vragen gesteld over de algehele ondersteuning van VIT en over contact- en themabijeenkomsten

Zeer tevreden	13 %
Tevreden	76 %
Matig tevreden	10 %
Ontevreden	1 %

Als toelichting geven organisaties aan dat de contact- en themabijeenkomsten belangrijk zijn voor onderlinge uitwisseling van informatie en dat de scholing zinvol is en als prettig wordt ervaren. Ook de ondersteuning van VIT is zeer gewenst. VIT wordt gezien als hét aanspreekpunt voor de organisaties.

De organisaties geven VIT als rapportcijfer voor deze dienstverlening gemiddeld een 7,5.

Bijzondere activiteiten ten behoeve van het product ondersteuning zorgvrijwilligers

- Iedereen kan meedoen -

Voor de gemeente Berkelland ontwikkelen wij een folder: 'Iedereen kan meedoen in Berkelland'. Een folder die huis-aan-huis in de gemeente Berkelland wordt bezorgd.

De boodschap in het kort: doe actief mee in de Berkellandse samenleving. De folder roept mensen op om vrijwilligerswerk te gaan doen of om gebruik te maken van de diensten van vrijwilligers in de gemeente: "doet u ook mee???" De folder is het product van een samenwerking tussen Sport Federatie Berkelland, VrijwilligersInformatiePunt Berkelland en VIT Oost-Gelderland.

- Goed voor elkaar: Vrijwilligers gezocht! -

Door TV Gelderland wordt in de periode van 12 april t/m 14 mei dagelijks een serie tv-spotjes uitgezonden met als thema: 'Goed voor elkaar'. Doel van deze tv-spotjes: bekendheid geven aan het vrijwilligerswerk bij mensen thuis die zorg nodig hebben, én hiervoor vrijwilligers werven. Wij zorgen ervoor dat ook hulpvragen van de aangesloten vrijwillige thuiszorgorganisaties worden gefilmd. Steeds wordt daarin verwezen naar de site www.tijdvoorons.nl waar de hulpvragen van alle organisaties op te vinden zijn en een match gemaakt kan worden.

- Vrijwilligersverwendag –

Op 17 september organiseren we de vrijwilligersverwendag. Door het organiseren van een jaarlijkse vrijwilligersverwendag wil VIT, mede namens de gemeenten, haar waardering uitspreken voor het werk van de zorgvrijwilligers en tegelijkertijd gelegenheid bieden om elkaar te ontmoeten in een informele sfeer.

Samen met enkele VIT-medewerkers bezoeken 120 vrijwilligers dit jaar het Openluchtmuseum in Arnhem. Het is zeer gewaardeerd.

Coördinatiepunt respijtzorg

VIT Oost-Gelderland biedt actuele informatie over respijt op haar website www.respijt.nl. De website bevat een database met een actueel overzicht van verschillende soorten respijtvorzieningen in Oost-Gelderland. We bieden als coördinatiepunt respijtzorg ondersteuning aan mantelzorgers uit ons werkgebied bij het zoeken van een passende voorziening en zijn voorwaardenscheppend opdat de mantelzorger met een gerust hart respijt geniet.

In 2010 kent de website een bezoekersaantal van 9351.

Respijtarrangementen

Mantelzorgers kunnen om respijt te krijgen, ervoor kiezen om zélf 'er even uit' te gaan.

VIT biedt daartoe respijtarrangementen aan. Dit zijn groepsarrangementen op een rustige locatie, waarbij aandacht is voor ontspanning, ontmoeting en empowerment. Uiteindelijk is het doel dat mantelzorgers daarna de zorg weer beter aan kunnen en zo langer kunnen volhouden.

In het jaar 2010 worden 5 groepsarrangementen respijt georganiseerd. Daarvan zijn 3 arrangementen toegankelijk voor alle mantelzorgers. Voor jonge mantelzorgers (jmzers) en voor ouders van kinderen met een beperking worden andere arrangementen georganiseerd. De problematiek van deze laatste groepen vraagt om een andere benadering. Voor hen is het zinvol ervaringen uit te wisselen met lotgenoten die eenzelfde soort problematiek kennen.

Aan de algemene arrangementen nemen 50 mantelzorgers deel. Het respijtarrangement voor ouders telt 18 deelnemers. Aan het specifieke jmz-arrangement nemen 27 jongeren deel.

Susann, moeder van Rosalie

“Mijn dochter Rosalie is 8 jaar en heeft een verstandelijke beperking. Ze is erg ondernemend, wil graag naar buiten of, bij slecht weer, binnen spelletjes doen. Om ook onze andere dochter Annabel aandacht te geven en om zelf een beetje lucht te houden kwamen we via VIT bij St. V.O.T. Zutphen e.o. terecht. Via de V.O.T. kregen we contact met Jolijn, onze vrijwilliger. De bedenkingen die ik van te voren had verdwenen al gauw als sneeuw voor de zon. Het klikte van alle kanten tussen Rosalie en Jolijn. Elke keer bedachten ze samen leuke dingen om te doen. Er werd gefietst, gespeeld, voorgelezen of ze gingen samen ergens naar toe. Elke 14 dagen verheugen zowel Rosalie als wij ons op de 'Jolijndag'.”

Iedere deelnemer aan een respijtarrangement vult na afloop een evaluatieformulier in. Hierin worden vragen gesteld over organisatie, accommodatie, programma en begeleiding.

Zeer tevreden	69 %
Tevreden	26 %
Matig tevreden	5 %

Op de vraag aan deelnemers wat een dergelijk respijtarrangement hen oplevert worden de volgende zaken veel genoemd: begrip, herkenning, ontspanning, fijne gesprekken, rust en nieuwe energie.

Bijzondere activiteiten ter ondersteuning van het product respijtarrangementen

- Jonge mantelzorgers bezoeken de Efteling-

Samen met MEE Oost-Gelderland en welzijnsorganisatie IJsselkring uit Doetinchem wordt op zondag 5 september een uitstapje voor jonge mantelzorgers georganiseerd. Met 100 jongeren bezoeken we attractiepark de Efteling en trakteren we de jongeren op drinken, lekkers en eten. Dit uitstapje wordt gesponsord door het bedrijf Elsinghorst. Daarnaast organiseren leerlingen van het St. Ludgercollege uit Doetinchem een sponsorloop en stellen dit geld ook beschikbaar voor het uitstapje.

- Cliniclowns Theatertour –

Zondag 12 september treden de Cliniclowns op in Deventer. Ouders van kinderen met een beperking krijgen een uitnodiging om met het hele gezin inclusief de zorgvrager een voorstelling bij te wonen. 11 gezinnen genieten van een spetterende voorstelling. Zowel de mantelzorgers (jong en oud) als de zorgvrager hebben een leuke middag! De busreis en de rolstoeltaxi worden aangeboden door HappyBusDays en Taxi Rosmalen.

- Gezinnen naar De Graafschap -

Op dinsdag 20 april gaan 12 gezinnen uit de gemeente Bronckhorst op stap met VIT Oost-Gelderland naar Stadion De Vijverberg van Voetbalclub De Graafschap in Doetinchem. Na de ontvangst door de directeur volgt een 'meet en greet' met spelers en tenslotte krijgen de bezoekers een rondleiding. Dit uitstapje is het gevolg van een partnership tussen De Graafschap en vervoersmaatschappij Syntus waarmee ze hun maatschappelijke betrokkenheid bij de Achterhoekse gemeenten willen onderstrepen. Ook enkele scholieren van 't Beeckland, VMBO-school uit Vorden, gaan mee en verlenen vrijwillig hand- en spandiensten.

Vooruitblik 2011

Respijtzorg wordt steeds belangrijker. Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers is het belangrijkste doel. De vraag naar respijtzorg thuis door een vrijwilliger groeit. Dit betekent dat de vrijwillige thuiszorgorganisaties veel moeten doen aan werving van vrijwilligers. VIT kan ze daarbij helpen. Daarnaast bestaat er behoefte aan diversiteit in het aanbod van zorgvrijwilligers qua leeftijd, maar ook variëteit in soort, duur en frequentie van vrijwillige inzet.

FINANCIËLE TEGEMOETKOMING

Ons product:

- Mantelzorgmakelaar

Mantelzorgmakelaar

De mantelzorgmakelaar houdt zich bezig met het overnemen van regeltaken van mantelzorgers. Dit zijn vooral taken op het gebied van zorg, de combinatie mantelzorg en werk, wonen, welzijn en financiën. Meestal gaat het om complexe zorgsituaties, waarbij doorgaans sprake is van dreigende psychosociale problematiek. De hulp wordt vaak gegeven in een traject van meerdere bezoeken aan de mantelzorger.

In 2010 begeleidt de makelaar 10 mantelzorgers via een dergelijk hulptraject.

Vooruitblik 2011

Mantelzorgers krijgen steeds meer te maken met ingewikkelde regelgeving en procedures. Daar hebben ze vaak de energie niet voor. Hulp daarbij is zeer gewenst. Daarnaast komen er steeds meer mantelzorgers die de zorg moeten combineren met hun werk. Deze combinatie leidt regelmatig tot overbelasting. Werkgevers zullen mantelzorgers beter moeten faciliteren om hun zorg te kunnen verrichten. De mantelzorgmakelaar kan bemiddelen en ondersteuning bieden bij en tijdens gesprekken tussen werknemer en werkgever. Mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid zal een item worden voor werkgevers.

Projecten in 2010

Inleiding

In het jaar 2010 vormen projecten wederom een wezenlijk onderdeel van het werk van VIT Oost-Gelderland.

Middels het initiëren en uitvoeren van projecten levert VIT, met zijn expertise op het vlak van de informele zorg, een bijdrage aan de versterking van het werkveld van de informele zorg.

Kennis/Kunde

In juni 2010 is het éénjarig project 'Kennis/Kunde! Professional en vrijwilliger' afgerond.

VIT Oost-Gelderland, de Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn Oost-Nederland (WGV) en het Steunpunt Informele Zorg Twente (SIZ Twente) werken hierbij samen. Het project speelt in op ontwikkelingen binnen de informele zorg, waarbij de druk op mantelzorgers toeneemt en de vraag naar vrijwilligers stijgt.

Doel is om werknemers van een zorginstelling al vóór hun pensionering in te zetten voor werkzaamheden die zij ná hun pensionering als vrijwilliger kunnen voortzetten. Zij treden dan op als 'maatje/ coach' voor zwaarbelaste mantelzorgers met als doel hen mentaal te versterken en hen te ondersteunen bij hun zelfredzaamheid, waardoor de mantelzorgers beter in staat is de zorgtaak op zich te blijven nemen.

Alle zorginstellingen, aangesloten bij de WGV, in de regio Twente en Achterhoek worden geïnformeerd over het project. Dit heeft ertoe geleid dat in Oost-Gelderland Azora en Marga Klompé actief betrokken zijn bij het project. Via deze twee zorginstellingen worden mantelzorgers en medewerkers geïnformeerd en worden bijeenkomsten voor mantelzorgers van cliënten en voor medewerkers georganiseerd. De medewerkers die binnenkort met pensioen gaan ontvangen allen een brief waarin gewezen wordt op hun mogelijke inzet als maatje/ vrijwilliger in de toekomst.

Een gunstig effect is ook dat de samenwerking tussen zorginstellingen en VIT verder wordt versterkt.

In totaal worden 600 potentiële maatjes benaderd en 300 mantelzorgers.

Ouders-Helpen-Ouders (OHO)

OHO start in 2008 als tweejarig project voor ouders van kinderen met een beperking. VIT werkt hierbij samen met MEE Oost-Gelderland.

Aanleiding van het project is dat ouders van kinderen met een beperking grote behoefte hebben aan informatie, onderlinge uitwisseling en laagdrempelig contact met andere ouders van kinderen met een beperking.

Regiowerkgroepen vormen een belangrijke motor tijdens de projectperiode; zij organiseren regiobijeenkomsten, thema-avonden en inloopochtenden. Deze bijeenkomsten hebben een toegevoegde waarde voor de ouders; er wordt informatie verstrekt en er vindt onderlinge uitwisseling plaats. Enkele thema's waarover de ouders worden geïnformeerd zijn respijtzorg, gespreksgroepen voor ouders, financiële regelingen.

Bij afsluiting van het project in 2010 zijn er 2 groepen ouders in onze regio die ook na de projectperiode als zelfhulpgroep activiteiten aanbieden; zij worden blijvend ondersteund door VIT Oost-Gelderland en MEE Oost-Gelderland.

Daarnaast geeft de website www.oudershelpenouders.nl de blijvende mogelijkheid voor ouders om onderling informatie en deskundigheid uit te wisselen.

Via het breed verspreiden van flyers wordt bekendheid gegeven aan de OHO-groepen.

Aantal ingeschreven ouders als deelnemer aan Ouders-Helpen-Ouders:	311
Regiobijeenkomsten:	8 - totaal 226 bezoekers
Thema-avonden:	18 - totaal 450 bezoekers
Inloopochtenden:	34 - totaal 170 bezoekers

Arbeidsmarkttoeleiding

In december 2010 is er groen licht van de Provincie voor het project Arbeidsmarkttoeleiding: 'Van zorgvrijwilliger naar geschoolde arbeidskracht in de zorg' en gaat het project voortvarend van start.

In dit project krijgt een uniek samenwerkingsverband gestalte van VIT Oost-Gelderland, ROC Graafschap College, UWV werkplein en de Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn.

Mensen zonder startkwalificatie voor het werken in de zorg hebben, door de inzet als zorgvrijwilliger, de kans om eerst praktijkervaring op te doen en een beeld te krijgen van het werken in de zorg én van de eigen mogelijkheden. Vervolgens kunnen deelnemers instromen in een opleiding 'helpende zorg en welzijn' van het Graafschap College.

Gedurende het hele traject worden de deelnemers zorgvuldig begeleid om het slagingspercentage zo hoog mogelijk te laten zijn, en verwerven de deelnemers de gewenste diploma's voor het werken in de zorg.

De deelnemers doorlopen in 1,5 à 2 jaar dit traject. Het project biedt plaats aan 20 deelnemers.

Met dit project wordt geanticipeerd op de te verwachten tekorten op de arbeidsmarkt in de zorgsector, én het geeft potentiële werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt, mogelijkheden een betaalde baan te verwerven.

Ondersteuningsbehoefte allochtone mantelzorgers Winterswijk

De ervaring van de gemeente en het Steunpunt MantelZorg is dat allochtone gezinnen in de gemeente Winterswijk weinig gebruik maken van mantelzorgondersteuning.

In 2010 start VIT Oost-Gelderland in opdracht van de gemeente Winterswijk met een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van allochtone mantelzorgers in Winterswijk. Hiermee wil de gemeente meer inzicht verkrijgen in de allochtone mantelzorger met zijn vragen en behoeften, om het dienstenaanbod van de gemeente in de toekomst daarop beter af te kunnen stemmen. In de gemeente Winterswijk zijn geen speciale voorzieningen voor niet-westerse allochtone mantelzorgers.

Mantelzorgconsulenten van VIT Oost-Gelderland werken bij dit onderzoek nauw samen met sleutelfiguren uit de Turkse, Marokkaanse en Molukse gemeenschap. Vragenlijsten worden afgestemd en de sleutelfiguren slaan een brug naar de mantelzorgers binnen de diverse gemeenschappen. Er wordt door de consulenten een forse investering gepleegd in het binnenkomen bij bestaande Turkse, Marokkaanse en Molukse netwerken.

Het winnen van vertrouwen kost veel tijd; sleutelfiguren geven aan dat dit “wel jaren kan duren”. Ook zorginstellingen en sleutelfiguren worden bij het onderzoek bevraagd naar hun ervaringen en bevindingen.

In 2011 worden de gegevens geanalyseerd, een eindverslag gemaakt en aanbevelingen geformuleerd voor de gemeente Winterswijk.

JMZ ‘Bij de les blijven’

Met dit driejarig project, gestart in 2009, levert VIT Oost-Gelderland een bijdrage aan het signaleren én ondersteunen van jongeren die thuis te maken hebben met zorg, overbelast raken en hierdoor in de problemen komen. Het project ‘Bij de les blijven’ gaat uit van een preventieve werking en biedt jongeren de kans op ondersteuning waar nodig.

Door middel van gastlessen op middelbare scholen in Oost-Gelderland over het onderwerp jonge mantelzorgers, wordt dit onderwerp bespreekbaar en herkennen jongeren zichzelf als mantelzorger. Deze lessen worden verzorgd door onze projectmedewerker jonge mantelzorgers. De lessen maken veel los bij de leerlingen en sommigen vertellen voor het eerst hun verhaal aan medeklasgenoten. Klasgenoten reageren over het algemeen begripvol. De docenten ontvangen een signaleringskaart, om signalen van jonge mantelzorgers (jmzers) vroegtijdig te onderkennen.

Daarnaast vinden jonge mantelzorgers ondersteuning door contact met andere jmzers tijdens activiteiten die maandelijks plaatsvinden, maar ook door er even tussenuit te zijn met lotgenoten tijdens een survivalweekend. Hierbij is de ondersteuning door de mantelzorgconsulent van groot belang.

Er zijn afspraken met netwerkpartners zoals centra voor Jeugd en Gezin, GGD en GGNet Preventie om actief informatie te geven over de ondersteuning aan jonge mantelzorgers.

Aantal gegeven lessen in 2009	59
Aantal gegeven lessen in 2010	109
Aantal bereikte leerlingen in 2009	1208
Aantal bereikte leerlingen in 2010	1784
Aantal scholen waar lessen zijn gegeven in 2009	2
Aantal scholen waar lessen zijn gegeven in 2010	15

Respijtzorg

In januari 2010 wordt de eindevaluatie van het project 'Ontwikkeling respijtzorg in Oost-Gelderland' aangeboden aan de Provincie. Een driejarig project wordt hiermee afgesloten, waarbij diverse soorten respijttarrangementen zijn geïmplementeerd in het ondersteuningsaanbod van VIT Oost-Gelderland. Ook is er het coördinatiepunt respijt, met de website www.respijt.nl waarbij actuele informatie over respijtzorgvoorzieningen en respijtzorg gegeven wordt.

Voor de respijttarrangementen wordt vanuit het oogpunt van gezamenlijke verantwoordelijkheid gezocht naar structurele financiering door zowel gemeenten als zorgverzekeraars; gemeenten met respijtzorg als één van de basisfuncties lokale ondersteuning mantelzorg, zorgverzekeraars vanuit het oogpunt van de preventieve werking van deelname aan respijttarrangementen.

GOIZ 'De Handen inéén'

De Gelderse Organisatie voor Informele Zorg (GOIZ) werkt in samenspraak met de lokale en regionale steunpunten mantelzorg in Gelderland aan uitwisseling van kennis en ervaring en daarmee aan samenwerking op het gebied van mantelzorgondersteuning op provinciaal niveau.

Dit is één van de doelstellingen van de provincie die het project ondersteunt, waarbij:

- krachten gebundeld worden
- kennis en deskundigheid vergroot worden
- uitwisseling gestimuleerd wordt.

Daarnaast kan het GOIZ een spreekbuis zijn voor de steunpunten mantelzorg op provinciaal niveau.

De eerste fase van het project, 'Fundament van de handen inéén', is een nulmeting onder aanbieders van mantelzorgondersteuning. De rapportage hiervan in 2010 geeft een duidelijk beeld van het huidige aanbod aan mantelzorgondersteuning in de provincie Gelderland en geeft tevens zicht op de vele knelpunten waar aanbieders van mantelzorgondersteuning in de dagelijkse praktijk mee te maken hebben. De praktijk is weerbarstig en het bestaande aanbod staat onder hoge druk, mede door de financiële situatie bij gemeenten.

Het GOIZ adviseert de provincie dan ook om deze verankering verder uit te werken in de tweede fase van het project. Echter door een gewijzigde rol van de Provincie Gelderland op het terrein van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk, stopt de provinciale financiering en hiermee momenteel de verdere uitrol van het project.

Volgens het GOIZ blijft de noodzaak bestaan om het huidige aanbod aan mantelzorgondersteuning in Gelderland zoveel mogelijk te borgen en te verstevigen, zodat de kwetsbaarheid van de continuïteit van het aanbod kan worden weggenomen.

Ondersteuning allochtone mantelzorgers Oude IJsselstreek

In september gaat het éénjarig project ondersteuning allochtone mantelzorgers, 'gewoon wat kan, specifiek wat moet' van start in de gemeente Oude IJsselstreek. VIT Oost-Gelderland en Fidessa Welzijn voeren dit project samen uit. Doel van het project is het ontwikkelen en aanbieden van een passend, laagdrempelig en vraaggestuurd aanbod voor Turkse mantelzorgers in de gemeente Oude IJsselstreek. Er wordt hierbij zoveel mogelijk aangesloten bij het reguliere ondersteuningsaanbod.

Een groep vrijwilligers uit de Turkse gemeenschap wordt geschoold tot vrijwillig adviseur. Deze adviseurs geven in samenspraak met het projectteam voorlichting en advies over mantelzorg binnen de eigen kern. Beoogd effect is dat mantelzorgers de weg leren vinden naar bestaande zorg en welzijnsvoorzieningen.

Ook wordt het Steunpunt MantelZorg en de welzijnsorganisatie toegerust om Turkse mantelzorgers te ondersteunen en ketenpartners worden bij dit traject betrokken.

Mantelzorgondersteuning in Doesburg

Met ingang van 1 juli ondersteunt VIT Oost-Gelderland de mantelzorgers in de gemeente Doesburg. Hierbij richt VIT zich in eerste instantie op het informeren van mantelzorgers. Ook wordt afstemming gezocht met lokale samenwerkingspartners.

Individueel worden de mantelzorgers ondersteund door de mantelzorgconsulent van VIT. Groepsgewijs ontvangen zij deze ondersteuning tijdens themabijeenkomsten, respijtaarrangementen en activiteiten rondom de Dag van de Mantelzorg.

Tot slot

In dit jaarverslag hebben wij verantwoording afgelegd over ons werk in het jaar 2010. We hebben geprobeerd u als lezer inzicht te geven in de diensten die we leveren in het kader van de prestatievelden 2 en 4 van de Wmo.

Ook hebben we een doorkijk geboden naar het nieuwe jaar 2011. Een jaar met vele onzekerheden wat betreft de beschikbare budgetten om het werk van mantelzorgers en zorgvrijwilligers te ondersteunen. Dat geldt niet alleen voor VIT Oost-Gelderland maar ook voor de aangesloten organisaties.

De druk op de mantelzorger en zorgvrijwilliger neemt versneld toe waarbij de balans tussen professionele en informele zorg de komende jaren zal verschuiven richting de informele zorg. Het is dan ook redelijk om die verschuiving richting mantelzorgers en zorgvrijwilligers te ondersteunen, te stimuleren en te faciliteren. Onze expertise willen we daarvoor graag inzetten.

Bijlage 1

OVERZICHT VRIJWILLIGE THUISZORGORGANISATIES

In de gemeente Bronckhorst en omgeving:

- Bezoek en Oppas Service Ouderen Hengelo/Keijenborg, onderdeel van de Stichting Hulpdienst Hengelo/Keijenborg www.hulpdiensthengelokeijenborg.nl
- Stichting Sravana/Oppasdienst voor Hummelo/Keppel – www.sravana-oppasdienst.nl
- Bezoek en Oppas Service Steenderen, onderdeel van Stichting Welzijn Ouderen Steenderen – www.bossteenderen.nl
- Stichting Noodhulp Zelhem, vrijwillige thuiszorg – www.stichtingnoodhulpzelhem.nl
- Bezoek en Oppas Service (BOS) Vorden, onderdeel van Welzijn Ouderen Vorden – www.bosvorden.nl
- Stichting Vrijwillige Oppas en Thuishulp Zutphen e.o. (V.O.T.) – www.votregiozutphen.nl
- Nederlandse Patiënten Vereniging Doetinchem e.o. (NPV), Vrijwillige Thuiszorg – www.vrijwilligethuishulpdoetinchemeo.nl

In de gemeente Doetinchem en omgeving:

- Stichting Sravana/Oppasdienst Doetinchem – www.sravana-oppasdienst.nl
- Oppas Service voor senioren Oude IJsselstreek, onderdeel van Fidessa Welzijn – www.steunpuntinformelehulp.nl
- Oppasservice voor senioren Montferland, onderdeel van Stichting Welcom – www.oppasservicemontferland.nl
- Nederlandse Patiënten Vereniging Doetinchem e.o. (NPV), Vrijwillige Thuiszorg – www.vrijwilligethuishulpdoetinchemeo.nl
- Stichting Vrijwillige Oppas en Thuishulp Doetinchem e.o. (V.O.T.) - www.stichtingvot.nl

In de regio Oost-Achterhoek; de gemeenten Aalten, Berkelland, Oost Gelre en Winterwijk:

- Stichting Vrijwillige Zorgverlening Oost-Achterhoek ondersteuning mantelzorg - www.vrijwilligezorgverlening.nl

In de gemeente Zutphen en omgeving:

- Bezoek en Oppas Service (BOS) Gorssel, onderdeel van Stichting Ouderenwerk Lochem – www.boslochem-gorssel.nl
- Bezoek en Oppas Service (BOS) en Slaapwacht Lochem, onderdeel van Stichting Ouderenwerk Lochem – www.boslochem-gorssel.nl
- Stichting Vrijwillige Oppas en Thuishulp Zutphen e.o. (V.O.T.) - www.votregiozutphen.nl

Bijlage 2

BESTUURSLEDEN VIT OOST-GELDERLAND per 31-12-2010

Mevr. M. Aartsen-den Harder	Voorzitter
Dhr. R.R. Brokerhof	Algemeen bestuurslid
Mevr. B.F. Derksen-Hartemink	Secretaris
Mevr. E.P. Klompenhouwer-van Strien	Algemeen bestuurslid
Dhr. A. Knoops	Algemeen bestuurslid
Dhr. A.J.W. Rekers	Penningmeester
Mevr. W. Winkelhorst-van Engeldorp Gastelaars	Algemeen bestuurslid

Bijlage 3

DIRECTIE EN MEDEWERKERS VIT OOST-GELDERLAND per 31-12-2010

Staad v.l.n.r.:

Vera Hoffman
Ben Rikhof
Annemiek Ebbers
Ekie Voorburg
Karin Hogevoer
Marjan Roerdinkveldboom
Lily Diepenbroek

Projectmedewerker jonge mantelzorgers
Directeur vanaf 15 november 2010
Mantelzorgconsulent
Mantelzorgconsulent
Mantelzorgconsulent
Mantelzorgconsulent
Secretaresse

Zittend v.l.n.r.:

Paulien Broer van Dijk
Lucy Fonville
Anita Delsing
Gonny Leussink
Hendrika Wubben
Hermien Marsman
Bianca Frank

Coördinator
Coördinator
Projectleider
Administratief medewerker
Coördinator
Adviseur vrijwillige thuiszorgorganisaties
Secretaresse

Niet op foto:

Anja Enserink
Marijke Hartman

Directeur tot 15 november 2010
Administratief medewerker

VIT Oost-Gelderland
Borculoseweg 4, 7261 BJ RUURLO
Telefoon (0573) 43 84 00
info@vitoost-gelderland.nl

www.vitoostgelderland.nl

